

(mg PO ₄ /l)									
Ogólna ocena eutrofizacji									

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r.⁴²

¹ – powyżej ujścia Świebodki; ² – ujście do Odry; ³ – w m. Międzyrzecz; ⁴ – w m. Kosobudki; ⁵ - powyżej jeziora Wojnowskiego Wschodniego

Analiza wyników wykazała, że wszystkie spośród badanych rzek w punktach pomiarowych w granicach powiatu świebodzińskiego, w latach 2007 – 2009 zostały sklasyfikowane jako eutroficzne⁴³.

Tabela 25 Ocena stopnia eutrofizacji wód rzek w JCW objętych badaniami na terenie powiatu świebodzińskiego w latach 2007-2009

Okres objęty oceną	Kod JCW	Nazwa JCW	Ogólna ocena eutrofizacji
2008 - 2009	PLRW6000191589	Ołobok od zal. Skape do Odry	
2008 - 2009	PLRW60001715859	Ołobok do Świebodki z jez. Niesłysz i Wilkowskim	
2009	PLRW60001715687	Gniła Obra do wypływu z jez. Wojnowskiego Zach. z jez. Wojnowskim Wsch. i jez. Różańskim	
2008 - 2009	PLRW60001715929	Gryżynka	NIE
2007, 2009	PLRW60002417699	Pliszka od Konotopu do ujścia	NIE
2008 - 2009	PLRW60002317649	Pliszka od źródeł do Konotopu	
2008 - 2009	PLRW600025187889	Paklica	
2008 - 2009	PLRW6000251878759	Obra od Kanału Dźwińskiego do wypływu z jeziora Rybojadło	

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r.⁴⁴

Pośród 10 jednolitych części wód w granicach powiatu świebodzińskiego badanych było 8, z czego tylko 2 zostały sklasyfikowane jako nieeutroficzne, natomiast 6 zostało ocenionych jako eutroficzne⁴⁵.

Zbiorniki wodne

W dalszym ciągu największym zagrożeniem dla jezior powiatu świebodzińskiego są wprowadzane do nich nadmierne ładunki zanieczyszczeń antropogenicznych. W nielicznych przypadkach ścieki są wprowadzane do jezior bezpośrednio, najczęściej przedostają się do nich z wodami dopływów. Dotkliwym zagrożeniem dla stanu czystości jezior jest rolnicze użytkowanie terenów, zwłaszcza jeśli nad jeziorami znajdują się fermy hodowli zwierząt, a gnojowica jest wykorzystywana do nawożenia pól. Często pola uprawne przylegają bezpośrednio do obrzeży zbiorników i rzek, co sprzyja przenikaniu do wód substancji biogenych, które wpływają na przyspieszenie eutrofizacji jezior. Kolejnym zagrożeniem jest intensywne rekreacyjne użytkowanie zlewni jeziornych. Do zbiorników wodnych mogą przedostawać się zanieczyszczenia z ośrodków wypoczynkowych nieposiadających prawidłowo rozwiązanej gospodarki ściekowej i odpadowej⁴⁶.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat klas czystości wód oraz kategorii podatności na degradację dla wybranych jezior powiatu świebodzińskiego.

Tabela 26 Stan czystości i podatność na degradację jezior powiatu świebodzińskiego

Nazwa jeziora	Rok przeprowadzenia badań	Klasa czystości	Kategoria podatności na degradację
Czeriak (Ołobockie)	1996	III	brak danych
Goszcza	1998	III	II
	2003	III	II
Lubie	1998	III	I
	2003	II	I

⁴² jw.

⁴³ jw.

⁴⁴ jw.

⁴⁵ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r. na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych w województwie lubuskim. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2011 r.

⁴⁶ jw.

Niesłysz	1993	I	II	
	2000	II	II	
	2005	II	II	
Łagowskie	1988	II	II	
	1994	II	II	
	2000	II	II	
Trzeboch	1993	III	III	
	Niedźwiedno	1993	II	III
		1993	II	I
Wilkowo	1999	II	I	
	2004	II	I	
	Lubinieckie	1992		
Paklicko Wielkie	1994	III	II	
	1998	III	II	
	2003	II	II	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Zielonej Górze - elektroniczna baza danych o jeziorach www.zgora.pios.gov.pl

Z dostępnych danych wynika, że czystość wód jeziornych w zakresie elementów fizykochemicznych w większości przypadków spełnia normy dla II klasy. Ponadto w ujęciu czasowym zaobserwowano poprawę czystości wód jezior Lubie i Paklicko Wielkie. W przypadku jeziora Niesłysz jakość uległa pogorszeniu w stosunku do roku 1993 (I klasa). Od 2000 r. wody tego jeziora mieszczą się w II klasie czystości. Najłabszą jakość wód z przebadanych zbiorników posiadało jezioro Lubinieckie, które w 1992 r. retencjonowało wody pozaklasowe.

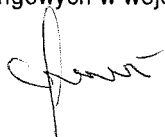
W 2010 r. WIOŚ w Zielonej Górze dokonał ogólnej oceny stopnia eutrofizacji jezior województwa lubuskiego. Ocena ta została wykonana na podstawie wyników badań monitoringowych w jeziorach (łącznie 27 zbiorników, w tym 2 na terenie powiatu świebodzińskiego) z lat 2007 - 2009, w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008). o stopniu eutrofizacji decydowały elementy biologiczne (chlorofil „a”, makrofity - wartość indeksu makrofitowego, fitobentos - wartość indeksu okrzemkowego) oraz elementy fizykochemiczne (fosfor ogólny, azot ogólny, przezroczystość wód). Przekroczenia wartości granicznej jednego spośród ww. wskaźników decydowało o tym, że wody w jeziorze zostały uznane za eutroficzne. Dwa z przebadanych jezior na terenie powiatu świebodzińskiego zostały uznane za eutroficzne:

Jezioro Paklicko Wielkie - na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 2009 r. zaliczone zostało do grupy zbiorników eutroficznych. Wskaźniki, których normy były przekroczone i jednocześnie zadecydowały o uznaniu jeziora za eutroficzne to: chlorofil „a” i przezroczystość wód. Pozostałe wskaźniki nie wykazywały przekroczeń.

Jezioro Lubinieckie - na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 2008 r. zaliczone zostało do grupy zbiorników eutroficznych. Wskaźniki, których normy były przekroczone i jednocześnie zadecydowały o uznaniu jeziora za eutroficzne to: chlorofil „a”, wskaźnik makrofitowy, przezroczystość wód, fosfor ogólny i azot ogólny⁴⁷.

W 2010 r. na terenie powiatu świebodzińskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przeprowadził badania jakości wody w kąpieliskach i basenach kąpieliskowych. Nadzorem objęto 11 kąpielisk, z których 4 zakwalifikowano jako zorganizowane i 7 jako zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli. Woda kąpieliskowa oceniana była pod kątem przydatności do kąpieli na podstawie pięciu parametrów: bakterie typu coli, escherichia coli, oleje mineralne, substancje powierzchniowo czynne, fenole. PPIS nie odnotował przekroczeń ww. parametrów. Ponadto wodę w kąpieliskach badano też oceniając jej odczyn pH, tlen rozpuszczony, BZT₅, barwę, zapach, przezroczystość, osady smoliste, zakwity sinic i enterokoki kałowe. Woda w kąpieliskach odpowiadała wymaganiom rozporządzenia

⁴⁷ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r. na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych w województwie lubuskim. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2011 r.



Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. (Dz. U. Nr 183, poz. 1530) w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach⁴⁸.

Wody podziemne

W 2010 r. nie prowadzono badań wód podziemnych w granicach powiatu świebodzińskiego w ramach monitoringu krajowego. Badania jakości wód podziemnych na tym terenie prowadzone były cyklicznie do 2005 r., natomiast w ramach monitoringu regionalnego prowadzone były w latach: 1999, 2003 i 2004. Poniżej przedstawiono informacje na temat jakości wód podziemnych badanych w otworze pomiarowym nr 356 w miejscowości Łągów Lubuski w gminie Łągów w ramach systemu monitoringu krajowego. Próbkę wody każdorazowo pobierano z tego samego otworu z czwartorzędowej warstwy wodonośnej Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 Wielkopolska Dolina Kopalna⁴⁹.

Tabela 27 Jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym w Łągowie Lubuskim

Rok	1991	1992	1993	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Klasa	Ib	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu krajowego wód podziemnych PIG udostępnione na stronie internetowej WIOŚ w Zielonej Górze www.zgora.pios.gov.pl

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że jakość wód podziemnych w badanym okresie czasu uległa pogorszeniu. W 1992 r. wody podziemne charakteryzujące się dotąd I klasą jakości zostały zaklasyfikowane do klasy II. Podobna sytuacja miała miejsce w okresie od 1993 do 1996 r., kiedy wody podziemne w tym punkcie pomiarowym uległy dalszej degradacji i od 1996 r. odznaczały się III klasą jakości. Pozorne pogorszenie jakości wód podziemnych na przełomie 2003/2004 wynika zapewne ze zmiany klasyfikacji wód podziemnych. Od 2004 r. obowiązywało bowiem rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284). Obecnie akt ten jest uznany za uchylony.

Na terenie powiatu świebodzińskiego prowadzone są również obserwacje jakości wód podziemnych w ramach monitoringu lokalnego (sieci piezometrów wokół lokalnych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń). W 2010 r. monitoring taki był prowadzony na terenie międzygminnego składowiska odpadów w Jeziorach. Badania przeprowadzone na tym obiekcie i w jego sąsiedztwie nie wskazywały na negatywny wpływ składowiska na jakość okolicznych wód podziemnych. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono nieznacznie podwyższone wartości przewodności elektrolitycznej właściwej oraz stężenia ogólnego węgla organicznego (OWO), charakterystyczne dla II klasy jakości. pozostałe analizowane wskaźniki posiadały średnie roczne stężenia na poziomie właściwym dla I klasy jakości. Odcieki z terenu składowiska nie przekraczały wartości dopuszczalnych. Dane z wieloletnich obserwacji (2005-2010) wskazują na wyższe stężenie OWO mające charakter epizodyczny, natomiast pozostałe badane wskaźniki utrzymywały się na zbliżonym poziomie⁵⁰.

Wody przeznaczone do spożycia

Warunki i zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi określa ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.). Wymagania, jakim powinna odpowiadać jakość wody i sposób sprawowania nadzoru zawarte są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 ze zm.).

Zasadniczym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia na terenie powiatu świebodzińskiego są wody pochodzące z ujęć podziemnych. W większości są to wody znajdujące się w czwartorzędowym, plejstoceniowym poziomie wodonośnym, zawarte w przepuszczalnych żwirach i piaskach, które ujmuje się poprzez studnie wiercone. Studnie te charakteryzują się dużą czystością i stabilnością składu. Przekroczenia dopuszczalnych stężeń dotyczą głównie manganu i żelaza, które

⁴⁸ Ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie świebodzińskim za rok 2010. PPIS (PSSE) w Świebodziźnie, marzec 2011 r.

⁴⁹ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r. na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych w województwie lubuskim. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2011 r.

⁵⁰ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r. na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych w województwie lubuskim. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2011 r.

przed dostarczeniem wody odbiorcom są usuwane w procesach uzdatniania. Skład bakteriologiczny w ujęciach podziemnych jest stabilny, więc nie zachodzi konieczność ciągłego chlorowania wody. W sporadycznych przypadkach wystąpienia skażenia mikrobiologicznego w wodzie dozowany jest podchloryn sodu w celu likwidacji skażenia.

W roku 2010 w badanych próbkach nie stwierdzono obecności metali ciężkich, tj. kadmu, miedzi, arsenu, ołowiu. Z roku na rok zmniejsza się ilość wodociągów o małej produkcji dobowej wody, które są podłączane do większych wodociągów. W 2010 r. przeprowadzono 47 kontroli stanu sanitarno-technicznego ujęć wody i pobrano do badań laboratoryjnych 229 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli sanitarnej wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości sanitarno - technicznych dotyczących pomieszczeń hydroforni, urządzeń i instalacji wodociągowych. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli w szczególności dotyczyły:

- złego stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian, sufitów i podłóg w budynku hydroforni (łuszcząca się farba, pęknięcia na powierzchni ścian, sufitów i podłóg);
- złego stanu sanitarno-technicznego powierzchni drzwi wejściowych oraz powierzchni elewacji hydroforni;
- brak ogrodzenia terenu ochrony bezpośredniej wód podziemnych oraz brak tablicy informującej o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

W porównaniu do lat ubiegłych stan sanitarno - techniczny urządzeń i instalacji wodociągowych uległ pogorszeniu. Parametrami, które nie spełniały wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417) były:

- pod względem mikrobiologicznym:
 - bakterie grupy coli,
 - escherichia coli
- pod względem fizykochemicznym:
 - mangan,
 - żelazo,
 - mętność,
 - barwa,
 - smak,
 - azotany.

W porównaniu do lat poprzednich zmniejszyła się liczba osób korzystających z wody o nieprawidłowej jakości, mimo większej ilości wydanych decyzji.

Głównym problemem są małe wodociągi, gdzie produkcja wody wynosi poniżej 100 m³/dobę oraz wodociągi lokalne. Jednakże przewiduje się, że w kolejnych latach ww. wodociągi będą ulegać redukcji lub likwidacji ze względu na prace związane ze zwodociągowaniem mniejszych miejscowości oraz z podłączaniem „małych” wodociągów do „większych”.

Na podstawie wszystkich przytoczonych danych liczbowych i przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że nie istnieje istotne ryzyko zdrowotne związane z nieodpowiednią jakością wody produkowanej przez nadzorowane wodociągi, gdyż:

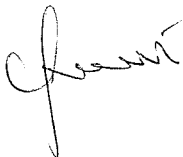
- 85% ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości jest zaopatrywanych w wodę o parametrach jakościowych zgodnych z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r.;
- 15% odbiorców jest wprawdzie zaopatrywanych w wodę, w której stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych, ale rodzaj parametrów i wielkość stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnych zakresów wartości nie spowodowała istotnego ryzyka zdrowotnego.

W roku 2010 r. na terenie nadzorowanym przez PPIS w Świebodziźnie nie stwierdzono przypadków chorób i zatruc wodozależnych⁵¹.

5.2. Zanieczyszczenie powietrza

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Przestrzenny rozkład emisji na terenie województwa lubuskiego jest zróżnicowany.

⁵¹ Ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie świebodzińskim za rok 2010. PPIS (PSSE) w Świebodziźnie, marzec 2011 r.



Największe skupiska emitorów punktowych, jak i znaczna emisja liniowa związane są z obszarami zurbanizowanymi dużych miast.

Poniższa tabela przedstawia emisję zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu świebodzińskiego.

Tabela 28 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu świebodzińskiego w latach 2006 i 2010

Emisja zanieczyszczeń pyłowych [t/rok]		
	2006	2010
ogółem	102	16
ze spalania paliw	99	12
Emisja zanieczyszczeń gazowych [t/rok]		
	2006	2010
ogółem	23923	23180
ogółem (bez dwutlenku węgla)	271	276
nie zorganizowana	0	73
dwutlenek siarki	114	186
tlenki azotu	46	29
tlenek węgla	111	59
dwutlenek węgla	23652	22904
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji [t/rok]		
	2006	2010
pyłowe	439	220

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Według stanu na koniec 2010 r. w zainstalowanych urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w województwie lubuskim zatrzymano bądź zneutralizowano 98,8% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych (w 2006 r. - 97,7%) oraz zaledwie 0,8% wszystkich zanieczyszczeń gazowych (w 2006 r. - 0,0%)⁵².

Istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie powiatu jest transport drogowy. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są spaliny, w tym węglowodory. System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu jakości powietrza głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich.

Przez analizowany obszar przebiegają ważne odcinki dróg krajowych (2, 3) i dróg wojewódzkich (276, 277, 302, 303, 304), które są źródłem uciążliwego hałasu, jak i wzmożonej emisji substancji zanieczyszczających powietrze. Na pierwsze półrocze 2012 r. planowane jest oddanie w użytkowanie realizowanej obecnie inwestycji polegającej na budowie odcinka autostrady A2, która przebiegać będzie równoleżnikowo przez teren powiatu świebodzińskiego. Realizacja tej inwestycji dodatkowo wpłynie na bilans emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

W zakresie zmniejszenia uciążliwości powodowanej przez ciągi komunikacyjne na terenie powiatu prowadzone są inwestycje drogowe polegające m.in. na wymianie nawierzchni asfaltu (remonty nawierzchni). Realizacja zadań odbywa się w miarę dostępności środków budżetowych. Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także z redukcją emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw (eksploatacja autostrady w najbliższej przyszłości odciąży ruch na drodze krajowej nr 2 poprawiając płynność i szybkość ruchu kołowego).

WIOŚ w Zielonej Górze wykonał w 2011 r. roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim, która została opracowana na podstawie wyników badań emisji zanieczyszczeń powietrza przeprowadzonych w 2010 r. Ocena została wykonana w nowym układzie stref. W związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, przyjmuje się, że od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza będzie obowiązywał nowy podział kraju na strefy. W przypadku województwa lubuskiego wyróżniono trzy strefy:

⁵² Bank Danych Lokalnych GUS, Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych, stan na dzień 31.12.2010 r.

strefa m. Gorzów Wielkopolski, strefa m. Zielona Góra oraz pozostały teren województwa stanowiący tzw. strefę lubuską.

Roczna ocena jakości powietrza pozwoliła uzyskać informacje na temat stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz pyłu zawieszonego PM₁₀ łącznie z zanieczyszczeniami zawartymi w tym pyłe (benzo[a]piren, ołów, arsen, kadm, nikiel), z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia. Uzyskane informacje umożliwiły sklasyfikować strefy w oparciu o przyjęte kryteria, ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, tj. dopuszczalny poziom substancji w powietrzu, poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy oraz poziom celu długoterminowego (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, Dz. U. Nr 47, poz. 281).

Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia wykazała, iż we wszystkich strefach wystąpiły przekroczenia. W strefie lubuskiej, do której zalicza się powiat świebodziński, wystąpiły przekroczenia stężenia średnio-dobowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz stężenia średniorocznego dla benzo[a]pirenu. Ponadto, mimo iż stężenie docelowe ozonu w powietrzu nie zostało przekroczone na żadnej ze stacji, jednak przekroczony został poziom celu długoterminowego określony dla ozonu. Z badań WIOŚ wynika, że dla kryteriów określonych ze względu na ochronę zdrowia, stężenia SO₂, NO₂, benzenu, CO oraz metali ciężkich w pyłe zawieszonym PM₁₀ występowały w zakresie obowiązujących norm.

Ocena jakości powietrza według kryteriów określonych pod kątem ochrony roślin wykazała brak przekroczeń stężeń dopuszczalnych określonych dla SO₂ i NO_x, natomiast dokonując oceny stężeń ozonu stwierdzono przekroczenia wartości poziomu docelowego, a także poziomu celu długoterminowego.

Z powodu występowania przekroczeń wszystkie strefy w obrębie województwa lubuskiego zostały wskazane, jako strefy dla których wymagane jest sporządzenie programu ochrony powietrza mającego na celu osiągnięcie wymaganych poziomów substancji w powietrzu⁵³.

Tabela 29 Obciążenie powierzchniowe powiatu świebodzińskiego substancjami wniesionymi przez opady atmosferyczne w 2009 r.

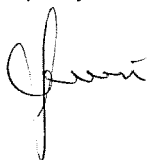
Nazwa związku	Masa substancji wniesionych		Grupa*
	kg/ha/rok	t/rok	
Siarczany	11,7300	1100,000	2
Chlorki	4,4300	415,000	1
Azotyny i -tany	3,1700	297,000	2
Azot amonowy	4,8800	457,000	1
Azot ogólny	12,5400	1176,000	2
Fosfor ogólny	0,1600	15,000	1
Sód	2,5100	235,000	1
Potas	1,8200	171,000	1
Wapń	3,7700	353,000	1
Magnez	0,4500	42,000	1
Cynk	0,1500	14,100	2
Miedź	0,0438	4,100	1
Żelazo	0,2840	26,600	5
Ołów	0,0070	0,660	2
Kadm	0,0008	0,075	1
Nikiel	0,0065	0,610	3
Chrom	0,0024	0,225	2
Mangan	0,0436	4,090	2
Jon wodorowy	0,0488	4,570	2
OGÓŁEM	46,0469	4 316,0300	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu chemizmu...⁵⁴

* grupa przedstawia wielkość danego obciążenia w kategoriach względnych, gdzie 1 oznacza najmniejszą wartość obciążenia powierzchniowego a 5 oznacza wartość najwyższą w województwie

⁵³ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim w 2010 r. na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych w województwie lubuskim. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2011 r.

⁵⁴ Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża w latach 2010-2012. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wyniki badań monitoringowych w województwie lubuskim w 2009 r.



Atmosfera stanowi nośnik zanieczyszczeń, które w wyniku naturalnej cyrkulacji powietrza są przemieszczane w układach lokalnych i regionalnych oraz w układzie globalnym. W momencie zaistnienia odpowiednich warunków fizycznych dochodzi do uwolnienia ładunku zanieczyszczeń, które trafiają na powierzchnię ziemi w postaci depozycji suchej lub mokrej (opady atmosferyczne). W tabeli 29 przedstawiono dane monitoringowe dotyczące obciążenia powierzchni powiatu substancjami wniesionymi przez opady atmosferyczne w 2009 r.

W województwie lubuskim najmniejsze obciążenie powierzchniowe wystąpiło w powiatach świebodzińskim i Gorzów Wielkopolski. W przypadku analizowanego terenu najniższe obciążenie w porównaniu do pozostałych powiatów województwa dotyczyło substancji: chlorków, sodu, potasu, wapnia, magnezu, miedzi i kadmu. Wielkość obciążeń jest swoistą miarą ładunku zanieczyszczeń przenieszonego w atmosferze, a co z tym związane pośrednio informuje o jakości powietrza atmosferycznego nad danym terenem⁵⁵.

5.3. Poważne awarie

Z oceny zagrożenia powiatu świebodzińskiego wynika, że do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

- pożary,
- katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego,
- skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi – transport substancji niebezpiecznych,
- klęski żywiołowe (susze, huragany, intensywne opady).

Na terenie miasta do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych lub podczas transportu materiałów niebezpiecznych: w wyniku kolizji drogowej bądź kolejowej, a także wskutek rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska.

WIOS realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez kontrole przedsiębiorstw. W 2010 r. przeprowadzono 27 kontroli w zakładach zlokalizowanych na terenie powiatu świebodzińskiego, rok wcześniej takich kontroli przeprowadzono 18.

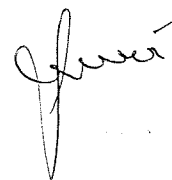
5.4. Oddziaływanie hałasu

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (LAeq), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. nr 120, poz. 826 ze zm.).

Tabela 30 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

L.p	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LAeq D Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 h	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	55	50	50	40

⁵⁵ jw.



	b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach				
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120, poz. 826)

Źródła hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu świebodzińskiego są związane przede wszystkim z eksploatacją systemu dróg kołowych. Przez obszar powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: drogi krajowe nr 2 i 3 oraz drogi wojewódzkie nr 276, 277, 302, 303 304. Wymienione drogi charakteryzują się znacznym natężeniem ruchu, dlatego ich uciążliwość akustyczna jest duża. W pierwszej połowie 2012 r. planowane jest oddanie do użytku odcinka autostrady A2, który przebiega przez powiat świebodziński. W wyniku realizacji tej inwestycji znaczna część ruchu kołowego (głównie tranzytowego) odbywającego się obecnie drogą krajową nr 2 zostanie przeniesiona na autostradę, która ze względu na liczne zabezpieczenia akustyczne (ekrany) zapewni wyższy standard ochrony środowiska przed hałasem komunikacyjnym.

Z ewidencji WIOŚ w Zielonej Górze wynika, że w ostatnich latach na terenie powiatu świebodzińskiego Inspekcja nie prowadziła badań z zakresu monitoringu hałasu komunikacyjnego.

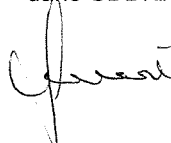
W dalszej części podrozdziału zaprezentowano wyniki pomiarów hałasu przeprowadzone przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Zielonej Górze (GDDKiA) w 2010 r. Badaniami objęto cztery odcinki dróg krajowych⁵⁶.

Tabela 31 Wyniki pomiarów hałasu na drogach krajowych w powiecie świebodzińskim w 2010 r.

Pora doby	Poziom dopuszczalny [dB]	Rodzaj punktu pomiarowego	Wartość równoważnego poziomu dźwięku, [dB] (zmierzone)	Wartość równoważnego poziomu dźwięku, [dB] (obliczone)	Różnica między hałasem pomierzonym a dopuszczalnym [dB]	Niepewność oszacowania wyników pomiarów [dB]
Droga krajowa nr 2 w km 54+300 Bucze, dla odcinka od km 46+200 do 57+900						
dzień	-	PPH	74,2	73,8	-	0,9
		PDH	71,9	71,2	-	
noc	-	PPH	73,6	71,7	-	0,9
		PDH	71,3	69,2	-	
Droga krajowa nr 2 w km 73+300 Wityń, dla odcinka od km 69+900 do 85+300						
dzień	55	PPH	74,5	73,9	19,5	0,9
		PDH	72,1	71,4	17,1	
noc	50	PPH	72,4	71,0	22,4	0,9
		PDH	70,1	68,7	20,1	
Droga krajowa nr 3 w km 242+400 Jordanowo, dla odcinka od km 241+700 do 250+300						
dzień	55	PPH	67,7	67,8	12,7	0,9
		PDH	63,7	65,1	8,7	
noc	50	PPH	65,4	64,6	15,4	0,9
		PDH	61,3	62,0	11,3	
Droga krajowa nr 3 w km 265+500 Kalsk, dla odcinka od km 253+100 do 268+800						
dzień	55	PPH	72,5	71,3	17,5	0,9
		PDH	68,3	68,2	13,3	
noc	50	PPH	69,3	69,2	19,3	0,9
		PDH	65,1	66,4	15,1	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDDKiA Oddział w Zielonej Górze

⁵⁶ dane GDDKiA udostępnione pisemnie, nr pisma GDDKiA-O/ZG-P1-ak-051p/24/2011 z dnia 24.06.2011 r.



Z przedstawionych danych wynika, że do przekroczeń poziomów dopuszczalnych hałasu dochodziło na każdym odcinku badanych dróg krajowych. Najwyższe wartości równoważnego poziomu dźwięku zmierzono na odcinakach drogi krajowej nr 2, tam też dochodziło do najwyższych przekroczeń poziomów dopuszczalnych (17,1 - 22,4 dB powyżej normy). W przypadku drogi krajowej nr 3 wartości przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu były mniejsze i mieściły się w przedziale od 8,7 do 19,3 dB. Jest to zapewne efektem różnic średniego dobowego ruchu w obrębie badanych odcinków dróg. W tabeli 32 przedstawiono informacje na temat ruchu kołowego na drogach krajowych.

Tabela 32 Ruch kołowy na drogach krajowych powiatu świebodzińskiego w 2010 r.

Nr pkt. pom.	Nr drogi kraj.	Opis odcinka		Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych								
		Dł. (km)	Nazwa	O	M	SoM	Lsc	Scbp	Sczp	A	C	R
31602	2	11,7	Torzym - Pożrzadło	13967	23	5703	1143	781	6229	84	4	4
31611	2	11,7	Pożrzadło - Mostki	17215	34	7390	1716	578	7390	100	7	2
31603	2	4,4	Mostki - Świebodzin	17985	49	8150	1873	576	7223	107	7	3
31604	2	7,6	Świebodzin /obwodnica/	21547	33	9651	2139	777	8826	115	6	1
31605	2	15,3	Świebodzin - Lutol Suchy	17553	34	7675	1777	513	7442	99	13	1
31607	3	8,6	Kaława - Świebodzin	9240	41	6339	743	314	1702	91	10	14
31608	3	2,8	Świebodzin /obwodnica/	9679	24	5676	807	418	2706	42	6	4
31609	3	15,7	Świebodzin - Sulechów	13334	46	9038	961	569	2583	131	6	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie zestawienia pn. „Średni Dobowy Ruch w 2010 r. - Lubuskie”, GDDKiA www.gddkia.gov.pl/1235/generalny-pomiar-ruchu-w-2010-roku

O - ogółem; **M** - motocykle; **SoM** - samochody osobowe (mikrobusy); **Lsc** - lekkie samochody ciężarowe; **Scbp** - samochody ciężarowe bez przyczepy; **Sczp** - samochody ciężarowe z przyczepą; **A** - autobusy; **C** - ciągniki rolnicze; **R** - rowery

Z informacji zwrotnych otrzymanych w piśmie od Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze wynika, że na terenie powiatu świebodzińskiego w 2010 r. nie prowadzono badań pomiaru hałasu na drogach wojewódzkich. Przeprowadzono natomiast pomiar ruchu kołowego, którego wyniki zestawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 33 Ruch kołowy na drogach wojewódzkich powiatu świebodzińskiego w 2010 r.

Nr pkt. pom.	Nr drogi kraj.	Opis odcinka		Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
		Dł. (km)	Nazwa	O	M	SoM	Lsc	Scbp	Sczp	A	C
08068	276	16,2	Szklarka Radnicka - Skąpe	1508	11	1056	130	36	268	2	1508
08069	276	11,2	Skąpe - Świebodzin	2931	47	2286	226	82	240	21	2931
08165	276	0,8	Świebodzin (łącznik)	2415	14	1906	188	65	232	5	2415
08166	276	0,9	Świebodzin - DK Świeb.	5307	32	4458	345	106	287	74	5307
08070	277	13,1	Skąpe - Sulechów	1888	32	1613	125	26	72	9	1888
08132	302	6,5	Brudzewo - Kosieczyn	736	43	508	63	29	21	16	736
08133	302	6,1	Kosieczyn - Chlastawa	3728	60	3087	242	71	254	7	3728
08134	303	14,8	Świebodzin - Brudzewo	1362	23	1059	121	60	74	14	1362
08135	303	10,0	Brudzewo - Babimost	1018	16	743	137	38	68	2	1018
08138	304	6,5	Babimost - Kosieczyn	2556	31	1901	276	82	225	18	2556

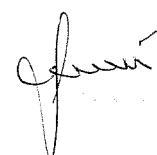
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDW w Zielonej Górze

Objaśnienia skrótów jak w poprzedniej tabeli

5.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu. Celem pomiarów jest wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności, nie służą one natomiast określeniu wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. W związku z tym uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wniosko-



wania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary.

Ostatnie pomiary natężenia pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych na terenie powiatu świebodzińskiego przeprowadzone były w 2009 r. Monitoring objął wówczas trzy punkty pomiarowe w miejscowościach: Zbąszynek (0,22 V/m), Gościkowo (0,26 V/m) i Jemiołów (1,66 V/m). W żadnym z wymienionych punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych⁵⁷.

Pomiary wykonane w 2009 r. wykazały, że wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego wahały się w granicach od 2,86 do 24,86% wielkości dopuszczalnej (tj. 7 V/m), określonej dla miejsc dostępnych dla ludności, na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

5.6. Edukacja społeczności lokalnej

W Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2003-2010 problematyka edukacji społeczeństwa w dziedzinie ekologii, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju zajmuje znaczące miejsce. Również poprzedni program ochrony środowiska dla powiatu świebodzińskiego zwracał szczególną uwagę i podkreślał znaczenie edukacji ekologicznej lokalnego społeczeństwa.

W Polityce ekologicznej na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 celem średniookresowym w omawianym zakresie jest stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, która prowadzi do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

Na terenie powiatu świebodzińskiego działalność edukacyjna prowadzona jest przez:

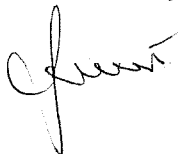
- jednostki samorządowe: Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin;
- Nadleśnictwa;
- Pozarządowe organizacje ekologiczne Klub Przyrodników (KP), Polski Związek Wędkarski i Polski Związek Łowiecki;
- jednostki oświaty: szkoły, przedszkola;
- Celowy Związek Gmin CZG – 12;
- Parki Krajobrazowe.

Działania podejmowane w poszczególnych gminach są zróżnicowane, koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach i organizowaniu akcji sprzątania świata. Uczniowie szkół opiekują się pomnikami przyrody.

Od wielu lat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, oprócz realizacji zadań statutowych, prowadzi szeroko zakrojoną działalność edukacyjną w zakresie problematyki ochrony środowiska w województwie. Polega ona m.in. na opracowywaniu i rozpowszechnianiu (wśród szkół, organów administracji samorządowej i społeczeństwa) informacji, raportów oraz opracowań omawiających najistotniejsze problemy stanu środowiska w województwie. Pracownicy WIOŚ współpracują również z mediami uczestnicząc w audycjach radiowych i telewizyjnych mających na celu szerokie informowanie społeczeństwa nt. stanu czystości środowiska województwa lubuskiego.

Własny program edukacji ekologicznej realizowany jest przez działający na terenie województwa Celowy Związek Gmin CZG-12. Do działań organizowanych przez Związek z zakresu edukacji ekologicznej należą: akcje sprzątania, kampanie, konferencje, szkolenia i seminaria, organizacja konkursów, organizacja obozów, rajdów, wycieczek, organizacja wystaw, współpraca i wymiana informacji, zbiórka odpadów. Związek organizuje zielone szkoły i przedszkola, prowadzi działalność wydawniczą (gazetka CZG-12), rozpowszechnia ulotki informacyjne, plakaty dotyczące gospodarki odpadami.

⁵⁷ Informacja o stanie środowiska w powiecie świebodzińskim na tle wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego z 2009 r. WIOŚ w Zielonej Górze, maj 2010 r.



Edukacja szkolna i edukacja przyrodniczo-leśna realizowana jest przy udziale Lasów Państwowych na ścieżce edukacyjnej nad Jeziorem Niestysz, gdzie znajdują się grodzisko oraz stary las bukowy z odnowieniami naturalnymi buka. Nadleśnictwo Świebodzin prowadzi działania w zakresie edukacji przyrodniczo – leśnej na terenie administracyjnym Nadleśnictwa zgodnie z opracowanym programem edukacji na lata 2008 – 2017. Programem edukacyjnym objęto dzieci i młodzież w 21 szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie gminy: Świebodzin, Lubrza, Łagów, Skape. Do współpracy ze szkołami wyznaczeni są pracownicy Służby Leśnej Nadleśnictwa, jako koordynatorzy w zakresie edukacji przyrodniczo – leśnej. Jedną z form edukacji jest prowadzona tzw. wiosenna kampania pod hasłem „Czym Bór Darzy”, podczas której wyznaczeni leśnicy – edukatorzy przeprowadzają z młodzieżą szkolną pogadanki na tematy przyrodniczo – leśne. Miejscem spotkań jest szkoła jak również teren leśny w danym leśnictwie. Innymi formami prowadzonej edukacji przyrodniczo – leśnej są konkursy plastyczne w szkołach na tematy przyrodniczo-leśne, gry i zabawy na terenach leśnych. Na terenie Nadleśnictwa Świebodzin znajdują się również ścieżki przyrodniczo - leśne o charakterze edukacyjnym:

- „Pawski Ług” - długość 4,0 km
- „Nad j. Łagowskim” - długość 10,0 km
- „Sokoła Góra” - długość 1,0 km
- „Nad j. Trześniowskim i w Rezerwacie Buczyna Łagowska” - długość 15,0 km
- „Złoty Potok” - długość 4,5 km
- „Niestysz” - długość 5,5 km

Edukacja ekologiczna realizowana jest również w szkołach, zarówno na poziomie szkolnictwa podstawowego jak i gimnazjalnego.

W ostatnich latach Starostwo Powiatowe w Świebodzinie włączyło się w działania z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa poprzez:

- współdziałanie w realizacji „Programu Edukacji Leśnej”;
- uczestnictwo (corocznie) w konkursach wiedzy ekologicznej organizowanych w szkołach;
- dofinansowanie (corocznie) akcji „Sprzątanie Świata”;
- wykonanie torb ekologicznych w celu promocji ekologii w powiecie;
- opracowanie programu edukacyjnego pn. „Segregacja odpadów w szkołach”;
- zakup pojemników do segregacji odpadów w szkołach;
- ufundowanie nagród w ramach realizowanego programu „Gospodarka odpadami w szkołach”;
- realizację programu „Zbiórka przeterminowanych leków w wybranych aptekach”;
- dofinansowanie wycieczki rolników na POLAGRA – PREMIER 2008 w Poznaniu;
- ufundowanie nagród w ramach Lubuskiego Konkursu Przyrodników;
- informowanie społeczeństwa na stronie internetowej Starostwa o sprawach związanych z ochroną środowiska (publicznie dostępny rejestr) i ważniejszych zadaniach ekologicznych, w których uczestniczy Powiat⁵⁸.

6. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

6.1. Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna opiera się na ustawach, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na:

- prawne,
- finansowe,
- społeczne,
- polityczne,
- strukturalne.

⁵⁸ Raport z wykonania programu ochrony środowiska dla powiatu świebodzińskiego za lata 2008-2009. Wydział Ochrony Środowiska, Leśnictwa i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Świebodzinie, maj 2010 r.

6.1.1. Instrumenty prawne

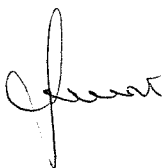
Wśród instrumentów prawnych samorządu lokalnego szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych. Istotnym instrumentem są również decyzje administracyjne z zakresu korzystania ze środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w powiecie jest rada powiatu. Ponadto ustawa przedstawia zakres działania i zadania powiatu. Wśród nich są między innymi sprawy: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, geodezji i kartografii, gospodarki wodnej, ochrony środowiska i przyrody, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego. Zadania powiatu w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania powiat jest zobowiązany.

Poniżej wymienione zostały ważniejsze kompetencje organów powiatu w zakresie ochrony środowiska:

Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.):

- starosta jest organem ochrony środowiska (art. 376);
- opiniowanie projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza (art. 91);
- opiniowanie planu działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu (art. 92);
- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi (art. 109);
- prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi i rejestru zawierającego informacje o tych terenach (art. 110a);
- sporządzanie map akustycznych (art. 118);
- ustalanie wysokości odszkodowania w razie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości (art. 131);
- kontrolowanie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością organu (art. 379);
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska (art. 379);
- opracowanie powiatowego programu ochrony środowiska (art. 17);
- opiniowanie gminnych programów ochrony środowiska (art. 17);
- uchwalanie powiatowego programu ochrony środowiska (art. 18);
- sporządzanie raportów z wykonania powiatowego programu ochrony środowiska (art. 18);
- wprowadzanie ograniczeń lub zakazu używania jednostek pływających na określonych zbiornikach wodnych (art. 116);
- wyznaczanie obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją (art. 118b);
- opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem (art. 119);
- uchwalanie programów ochrony środowiska przed hałasem (art. 119);
- tworzenie obszaru ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięć (art. 135);
- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu (jako następstwo przekroczenia przez zakład dopuszczalnych norm hałasu) (art. 115a);
- nakładanie obowiązku prowadzenia pomiarów wielkości emisji jeżeli przekroczone zostały standardy emisji (art. 150);
- przyjmowanie zgłoszeń instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia (art. 152);
- ustalanie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących eksploatacji instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia (art. 154);
- nakładanie na zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem obowiązków prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku (art. 178);
- wydawanie pozwoleń: zintegrowanego, na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wodnoprawnego, na wytwarzanie odpadów (art. 183);
- orzekanie w sprawie wygaśnięcia, cofnięcia oraz ograniczenia pozwolenia (art. 183);
- zobowiązanie podmiotu prowadzącego instalację do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego (art. 237);
- wydawanie decyzji dotyczącej ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz decyzji przywrócenia środowiska do stanu właściwego (art. 362).



Ustawa o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.):

- nakładanie w drodze decyzji na wytwórcę odpadów z wypadków obowiązków dotyczących gospodarowania odpadami (art. 17b);
- zatwierdzanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi (art. 19);
- przyjmowanie informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania odpadami wytworzonymi (art. 24);
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 26);
- wydawanie zezwoleń na zbieranie lub transport odpadów (art. 28);
- prowadzenie rejestru pomiotów prowadzących działalność z zakresu gospodarki odpadami oraz dokonywanie zmian w tym rejestrze (art. 33);
- zatwierdzanie instrukcji eksploatacji składowisk odpadów (art. 53);
- wydawanie zgody na zamknięcie składowiska odpadów (art. 54);
- opiniowanie projektu gminnego planu gospodarki odpadami (art. 14);
- opracowanie i uchwalenie powiatowego planu gospodarki odpadami oraz sporządzanie sprawozdania z realizacji planu (art. 14).

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 ze zm.):

- kierowanie wniosku do WIOŚ o podjęcie działań zmierzających do usunięcia bezpośredniego zagrożenia środowiska (art. 8a);
- rozpatrywanie przynajmniej raz w roku informacji WIOŚ o stanie środowiska na obszarze województwa (art. 8a).

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.):

- opiniowanie rozwiązań przyjętych w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa;
- opiniowanie projektu planu miejscowego (art. 17).

Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.):

- prowadzenie rejestru posiadaczy żywych zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory (art. 64);
- wydawanie zezwoleń na wycinkę drzew i krzewów na terenie nieruchomości będących własnością gminy (art. 90);
- starosta jest organem w zakresie ochrony przyrody (art. 91).

Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.):

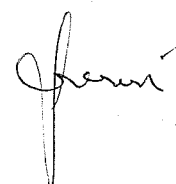
- wprowadzanie powszechnego korzystania z wód powierzchniowych w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb społecznych (art. 35);
- wydawanie decyzji nakazującej usunięcie drzew lub krzewów z wałów przeciwpowodziowych (art. 88n);
- ustanawianie stref ochronnych urządzeń pomiarowych służb państwowych (art. 107);
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych (art. 140);
- zatwierdzanie statutu spółki wodnej (art. 165);
- sprawowanie nadzoru i kontroli nad działalnością spółek wodnych (art. 178);
- rozwiązywanie spółek wodnych (art. 181);
- ustalanie linii brzegu (art. 15).

6.1.1.1. Pozwolenia

Kompetencje do wydawania pozwoleń w zakresie ochrony środowiska na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii podzielone są pomiędzy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, marszałka województwa i starostę, przyjmując za podstawowe kryterium rodzaj przedsięwzięcia oddziałującego na środowisko. Regionalny dyrektor ochrony środowiska posiada kompetencje w zakresie przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych.

Wojewoda posiada kompetencje w zakresie realizacji zadań wynikające z ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2008 r. Nr 138, poz. 865 ze zm.), związanych z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi na terenach zamkniętych. Do kompetencji wojewody należy także prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie również prowadzenie spraw związanych z udostępnianiem informacji o środowisku i jego ochronie (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Marszałek województwa posiada kompetencje w zakresie:



- przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizowanego na terenach innych niż wymienione.

Kompetencje do wydawania pozwoleń, dotyczących obiektów zaliczonych do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska posiada Starosta. Do tej kategorii należą pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii: w tym pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodno-prawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zatwierdzanie projektów prac geologicznych, przyjmowanie dokumentacji geologicznych, wydawanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla przedsięwzięcia.

Wprowadzenie wymogów Dyrektywy IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control) wpłynie na funkcjonowanie znacznej części przedsiębiorstw określanych w polskim prawie jako szczególnie szkodliwe dla środowiska i wielu obiektów zaliczanych do kategorii mogących pogorszyć stan środowiska. Część z nich, w miejsce dotychczas obowiązujących pozwoleń odnoszących się do poszczególnych mediów (pobór wody, gospodarka odpadami), komponentów środowiska (emisje do powietrza, odprowadzanie ścieków) oraz oddziaływanie na stan środowiska poprzez hałas, promieniowanie będzie musiała uzyskać pozwolenia zintegrowane, w których uwzględnione będą wymogi BAT.

6.1.1.2. Kontrola przestrzegania prawa

Główne kompetencje kontrolne posiada wojewoda, co wynika z podporządkowania mu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, wykonującego w jego imieniu zadania Inspekcji Ochrony Środowiska, a zatem odpowiadającego za kontrolę przestrzegania warunków określonych w pozwoleniach. Kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska sprawują również marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta w zakresie objętym właściwością tych organów.

6.1.1.3. Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

6.1.2. Instrumenty finansowe

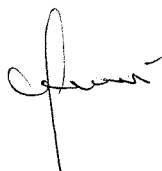
Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

6.1.2.1. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ miasta) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według



stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

6.1.2.2. Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy lub w wyjątkowych sytuacjach starosta. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

6.1.2.3. Fundusze celowe

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla gmin i powiatów istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW w Zielonej Górze. Możliwe jest także wykorzystanie instrumentów nie będących w kompetencji władz powiatu, poprzez porozumienie się z partnerami, w kompetencjach, których znajdują się dane instrumenty (wojewoda, samorząd wojewódzki).

6.1.3. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem powiatu poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

6.1.4. Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się na obowiązującą Politykę Ekologiczną Państwa, Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego, Strategia rozwoju województwa lubuskiego, a także dokumenty składające się na politykę rozwoju powiatu świebodzińskiego: Strategia zrównoważonego rozwoju, Wieloletni Plan Inwestycyjny.

6.1.5. Instrumenty strukturalne

Jako instrumenty strukturalne określić można strategię i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali powiatu jest Strategia zrównoważonego rozwoju Powiatu Świebodzińskiego z marca 2001 r. Strategia wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym.

6.2. Organizacja zarządzania środowiskiem

Program ochrony środowiska dla powiatu świebodzińskiego jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2019 r., jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2012 - 2015). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych działań i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców powiatu.

6.3. Systemy zarządzania środowiskowego

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczna jest nie tylko naprawa zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełnianie wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włą-

zeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 001, EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Rolą władz powiatu i poszczególnych gmin mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym starostw powiatowych i urzędów gminnych.

7. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne (I) i pozainwestycyjne (P) przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju powiatu wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w powiatowym programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym. W tym przypadku z pierwotnym Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2003-2010, który do tej pory nie doczekał się aktualizacji, oraz z Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału II - KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH:

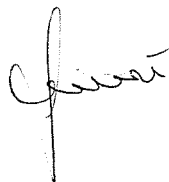
- 1) Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych;
- 2) Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska;
- 3) Zarządzanie środowiskowe - przystępowanie do systemu EMAS;
- 4) Zapewnianie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska;
- 5) Stymulowanie rozwoju badań i postępu technicznego;
- 6) Odpowiedzialność za szkody w środowisku - „zanieczyszczający płaci”;
- 7) Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym.

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału III - OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH:

- 1) Ochrona przyrody - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
- 2) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych;
- 3) Racjonalne gospodarowanie zasobami wody - ochrona gospodarki przed deficytami wody oraz zabezpieczenie przed skutkami powodzi;
- 4) Ochrona powierzchni ziemi;
- 5) Gospodarowanie zasobami geologicznymi - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody z zasobów podziemnych oraz otoczenie ich ochroną przed degradacją;

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału IV - POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO:

- 1) Środowisko a zdrowie - dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- 2) Jakość powietrza - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz Dyrektyw LCP (redukcja emisji z dużych źródeł energii) i CAFE (redukcja emisji pyłu PM10 i PM2,5);
- 3) Ochrona wód - zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych; utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej wszystkich cieków;
- 4) Gospodarka odpadami - utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju; zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych; zamknięcie wszystkich składowiska nie spełniających standardów UE i ich rekultywacja; sporządzenie spisu zamkniętych i opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych; eliminacja



kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;

- 5) Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych - dokonanie oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia (podobnie w przypadku oddziaływania pól elektromagnetycznych);
- 6) Substancje chemiczne w środowisku - stworzenie systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2003-2010

Obszar działań: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO - CELE:

- zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód powierzchniowych, ochrona wód podziemnych oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa odpowiedniej jakości i ilości wody do picia;
- zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich odzysku i unieszkodliwiania;
- zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów, bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów oraz eliminacja zagrożenie ze strony odpadów pochodzenia zwierzęcego;
- systematyczna poprawa jakości powietrza, zwłaszcza na terenach o wysokim stopniu zurbanizowania i uprzemysłowienia;
- zmniejszenie skali narażenia mieszkańców miast na ponadnormatywny poziom hałasu emitowanego przez środki transportu;
- monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku;
- eliminowanie i zmniejszenie skutków dla mieszkańców i środowiska z tytułu poważnych awarii przemysłowych.

Obszar działań: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY - CELE:

- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów prawnie chronionych, w tym wdrożenie systemu Natura 2000;
- ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt;
- ochrona i odtwarzanie różnorodności biologicznej systemów leśnych;
- ochrona, rekultywacja i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych;
- efektywne wykorzystanie eksploatowanych złóż, ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych (nieeksploatowanych) oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Obszar działań: ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII - CELE:

- racjonalizacja zużycia wody i energii;
- wzrost wykorzystania energii odnawialnej;
- zmniejszenie zagrożenia powodziowego na obszarze 24 gmin Pasma Odry.

Obszar działań: ZAGADNIENIA SYSTEMOWE - CELE:

- wprowadzenie do wszystkich programów sektorowych zagadnień ochrony środowiska;
- poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej województwa poprzez optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, modernizację i rozbudowę urządzeń i tras komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań zmniejszających lub eliminujących szkodliwy wpływ transportu na środowisko;
- dalszy rozwój turystyki i rekreacji poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych województwa zgodnie z zasadami ochrony środowiska;
- dostosowanie rolnictwa do warunków integracji z UE z zachowaniem regionalnego charakteru produkcji rolniczej i optymalizacji struktury przestrzeni rolniczej zapewniającej zachowanie walorów środowiska i różnorodności biologicznej;
- restrukturyzacja istniejących zakładów przemysłowych oraz rozwój nowoczesnych innowacyjnych sektorów przemysłowych o zminimalizowanym wpływie na zdrowie ludzi i środowisko naturalne oraz tworzenie warunków do dalszego rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
- wykształcenie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności mieszkańców województwa lubuskiego za stan i ochronę środowiska.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokal-

ne opracowania planistyczne i strategiczne, stan środowiska przyrodniczego) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Wyodrębnionych zostało sześć głównych priorytetów:

- **Priorytet pierwszy – ochrona powietrza i obniżenie poziomu hałasu;**
- **Priorytet drugi – optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej i ochrona wód;**
- **Priorytet trzeci – racjonalizacja gospodarki odpadami;**
- **Priorytet czwarty - racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, ochrona gleb i powierzchni ziemi;**
- **Priorytet piąty – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody;**
- **Priorytet szósty – edukacja ekologiczna.**

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu świebodzińskiego.

Wymienione priorytety powinny być uwzględnione podczas aktualizowania gminnych programów ochrony środowiska jako główne obszary działań lokalnych na rzecz poprawy warunków życia i stanu środowiska przyrodniczego przy zapewnieniu wysokich standardów ochrony środowiska.

